

FAGDAGEN

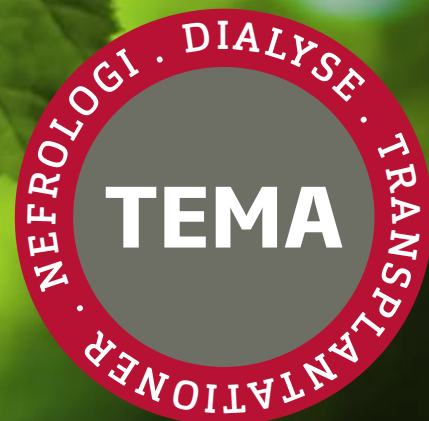
Årets fagdag
– større, bedre
og anderledes

Se side 10

HVERDAGSLIV

Gitte er
Nightingale
på søn

Se side 12

KREDSLØBET

KREDS SYDDANMARK

Vejlevej 121, 2. sal
7000 Fredericia
Telefon 70 21 16 68
www.dsr.dk/syddanmark
E-mail: syddanmark@dsr.dk

ÅBNINGS- OG TELEFONTID

Mandag, tirsdag, onsdag og fredag
fra kl. 08.30 – 13.00
Torsdag fra kl. 13.00 – 16.00
– samt efter aftale

KREDSLØBET fra Kreds Syddanmark udgives af Dansk Sygeplejeråd Kreds Syddanmark. Indlæg og artikler dækker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds eller kredsens synspunkter, men står for forfatterens eget synspunkt.

REDAKTIONSGRUPPEN

Kredsbestyrelsesmedlemmer:

Ina Kristensen
Varde Kommune
Gitte Solgård Larsen
OUH Odense

Kredsnæstformand

Helle Kruse Hansen

Chefkonsulent, DSR Kreds Syddanmark

Hanne Damgaard

Tekst: Frede Madsen

Fotos: Stig Vognæs m.fl.

Faglig rådgiver i dette nummer:

Gitte Solgård Larsen

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

John Christiansen
Kredsformand, DSR Kreds Syddanmark

UDGIVELSER/OPLAG

Udgives fire gange om året
i cirka 16.500 eksemplarer og
udsendes til samtlige medlemmer af
DSR Kreds Syddanmark

NÆSTE NUMMER

Deadline for indsendelse af forslag til
blad 2/2019 – den 29. marts 2019
Temaet for dette blad er:
Sundhedsreformen

PRODUKTION

STEP · www.STEP.dk

Svanemærket tryksag, 5041 0072

Indhold

4 TEMA KRONISKE SYGDOMME: NYRESYGE BLIVER EKSPERTER I DERES SYGDOM

Dialyseformer og transplantationer har udviklet sig med årene, men sygeplejen over for nyrepatienter fokuserer fortsat på at lære dem at leve med en kronisk sygdom og at kunne behandle sig selv i hjemmet.

6 TEMA KRONISKE SYGDOMME: PIONERÅNDEN ER FLYTTET MED TIL DIALYSEN I KOLDING

Ved udgangen af november 2017 flyttede de to dialyseafdelinger på femte og sjette etage på Fredericia Sygehus, hvor der i 50 år havde været udført dialyse på nyrepatienter, til Kolding Sygehus.

7 TEMA KRONISKE SYGDOMME: P-DIALYSE PÅ VEJ UD AF SKYGGEN

P-dialyse er den mindst udbredte dialyseform. Den foregår i patientens eget hjem, enten manuelt to til fire gange daglig eller om natten med en dialysemaskine.

8 TEMA KRONISKE SYGDOMME: HISTORIEN OM AFDELING Y OG EN NY-TRANSPANTERET PATIENT

Nyremedicinsk Afdeling Y på Odense Universitetshospital (OUH) behandler alle former for nyresygdomme, og det er et af tre steder i landet, som foretager nyretransplantationer. For voksne patienter dækker afdelingen Region Syddanmark, og når det gælder børnetransplantationer, er det hele Jylland og Fyn.

10 ÅRETS FAGDAG 2019 - STØRRE, BEDRE OG ANDERLEDES

Reserver allerede nu torsdag den 24. oktober og glæd dig til en inspirerende dag på Innovationsfabrikken i Kolding. Dørene er åbne for alle Kreds Syddanmarks medlemmer.

11 KREDSEN FORDELER MIDLER TIL FÆLLESSKABET PÅ DIN ARBEJDSPLADS

For snart tre år siden satte Dansk Sygeplejeråd gang i et storstilet udviklingsprojekt, Sammen om DSR, hvis formål er at bringe organisationen tættere på medlemmerne og øge deres indflydelse.

12 HVERDAGSLIV: GITTE ER NIGHTINGALE PÅ SØEN

Da Gitte Ege Møller valgte at tage orlov fra sit job på Kolding Sygehus, endte hun i noget helt andet. Hun trives nu som medic på en gasplatform på Nordsøen, hvor opgaverne spænder vidt.

14 MEDLEMMER GAV KREDSEN EN PÅ SELVFORSTÅElsen

Mange sygeplejersker meldte sig til at sige deres mening ved kvartalsmøder for tillidsrepræsentanter i fire byer i kredsens. Læs om kredsformandens og to sygeplejerskers indtryk.

16 HVAD SKER DER MED DIN LØN DEN 1. APRIL 2019?

I forbindelse med OK18 blev der forhandlet en lønregulering, som udmøntes den 1. april 2019.

Uanset valgdato og partifarve: BLAND DIG

Foråret er over os, heldigvis, og i skrivende stund kan jeg ikke vide, om der er udskrevet folketingsvalg i Danmark. Hvad jeg derimod ved er, at der sjældent har været så meget fokus på vores fag som i det langstrakte forløb med buldrende valgtrommer, som er gået forud.

Statsministeren omtalte specifikt sygeplejersker i sin nytårstale, og partierne bruger os i flæng i deres fortælling for at beskrive fremtidens sundhedsvæsen, der som altid – og naturligt nok – er højt på politikerens dagsorden.

Den massive opmærksomhed falder sammen med, at vi i kredsens formandskab har indledt de efterhånden traditionsrige borgmestermøder i de 22 syddanske kommuner og regionen. Det er ved de lejligheder, vi profilerer sygeplejen og går i dialog med borgmestre og ledende embedsfolk inden for vores område om, hvordan sundhedsvæsenet i Syddanmark skal se ud.

Jeg er meget bevidst om, at regeringens oplæg til en sundhedsreform er et politisk udspil forud for folketingsvalget. Det ændrer imidlertid ikke ved, at det er yderst interessant læsning. Oplægget tegner et billede af, hvor vigtige sygeplejersker er i den samlede opgaveløsning på sygehuse, i kommuner, og hvor vi ellers lægger vores arbejdskraft.

Det falder sammen med, at der er mangel på sygeplejersker, og at der vil være det i mange år frem. Derfor er det nødvendigt at styrke vores selvbestemmelse,

vores autonomi, så vi kan træffe flere beslutninger, for eksempel om at ordinere medicin. Vi er nødt til at have brudt lægernes monopol i bred forstand inden for afgrænsede, aftalte områder.

Reformudspillet tager ikke fat på de grundlæggende problemer i sundhedsvæsenet: Den manglende tid til at kunne udføre arbejdet og økonomien til at skabe ordentlige rammer for at kunne udøve vores fag.

Min opfordring i et halvår, hvor der helt sikkert kommer et folketingsvalg, er at deltage i vælgermøder og – uanset partifarve – blande dig i debatten. Sæt over for kandidaterne ord på, hvad du oplever i dit arbejdsliv, og hvad du har på hjerte på dit fags vegne. Brug din sygeplejebaggrund og tilkendegiv, hvordan du synes, vi kan skabe et bedre sundhedsvæsen.

I denne udgave af Kredsløbet beskæftiger vi os for anden gang i træk med et af kronikerområderne, denne gang de nyresyge patienter, og sygeplejerskers meget konkrete opgaver i både akutte og kroniske forløb. Artiklerne i det faglige tema giver et billede af mangfoldigheden i arbejdet inden for nefrologien og mulighederne for at fordybe sig i både selve behandlingen og at gøre patienterne i stand til selv at deltage i den.

Sygeplejersker inden for nyrespecialiet oplever at være tæt på patienterne i mange år, og de ser resultatet af deres indsats. Gennem det langvarige sygehusforløb får de mulighed for at guide hver enkelt patient og mærke, at arbejdet gør en stor forskel.

Mens politikerne strides om, hvorvidt en kommende reform af sundhedsvæsenet vil føre til centralisme eller øget nærhed, er det god læsning endnu en gang at blive bestyrket i, at vi som sygeplejersker har en altafgørende rolle at spille i patientens nærhed.

JOHN CHRISTIANSEN

KREDSFORMAND KREDS SYDDANMARK

NYRESYGE

bliver eksperter i deres sygdom

Dialyseformer og transplantationer har udviklet sig med årene, men sygeplejen over for nyrepatienter fokuserer fortsat på at lære dem at leve med en kronisk sygdom og at kunne behandle sig selv i hjemmet.

Karina Bruun
- formand for Nefrologiske Sygeplejersker.

Nyresyge har i reglen ofte kontakt med sundhedsvæsenet og er meget bevidste om deres sygdom. På den baggrund fylder patientinddragelse meget for læger, sygeplejersker og andet sundhedspersonale inden nefrologien.

Oversygeplejerske på Nefrologisk Klinik på Rigshospitalet Karina Bruun er formand for det faglige selskab, Nefrologiske Sygeplejersker, og hun ser flere klare tendenser i dialogen med og behandlingen af patienterne.

- Vi arbejder fortsat på at få de fleste patienter til selv at varetage behandlingen derhjemme, og så kan vi registrere, at der bliver flere ældre patienter. Mange af dem er præget af andre sygdomme som diabetes, forhøjet blodtryk eller hjertekarsygdomme. Det er også en tendens i hele landet til, at vi forsøger at tage samtalen så tidligt som muligt i sygdomsforløbet, når behovet for dialyse nærmer sig, således at patienten er forberedt til at tage den rigtige beslutning for sig selv, siger Karina Bruun.

Vi arbejder fortsat på at få de fleste patienter til selv at varetage behandlingen derhjemme, og så kan vi registrere, at der bliver flere ældre patienter.

Den basale sygepleje

Af patienter tilknyttet Rigshospitalets højt specialiserede Nefrologisk Klinik er cirka 245 i hæmodialyse og cirka 70 i P-dialyse, der foregår i hjemmet. 20-25 af hæmodialysepatienterne får ligeledes deres behandling derhjemme. Endvidere benytter cirka 14 patienter sig af muligheden for selv at låse sig ind på dialyseafdelingen

og selv varetage hele eller dele af behandlingen. Andre 50 patienter varetager dele af behandlingen. Det tilknyttede ambulatorium har cirka 3000 patienter, der har nyresygdom eller andre relaterede lidelser.

- Sygeplejen handler meget om at ruste patienterne til at klare sig hjemme med egen sygdom, de restriktioner, der er, samt vejledning i medicin og i at tage den til tiden. Det er meget basal sygepleje med alt det omkring patienten, så de kan fungere med deres sygdom. Vi samarbejder med blandt andre diætister i speciel ernæring og med primærsektoren. Enkelte får hjælp af hjemmeplejen til P-dialyse, siger Karina Bruun.

Lotte Christiansen
- bestyrelsesmedlem i Nyreforeningen Sydvestjylland.

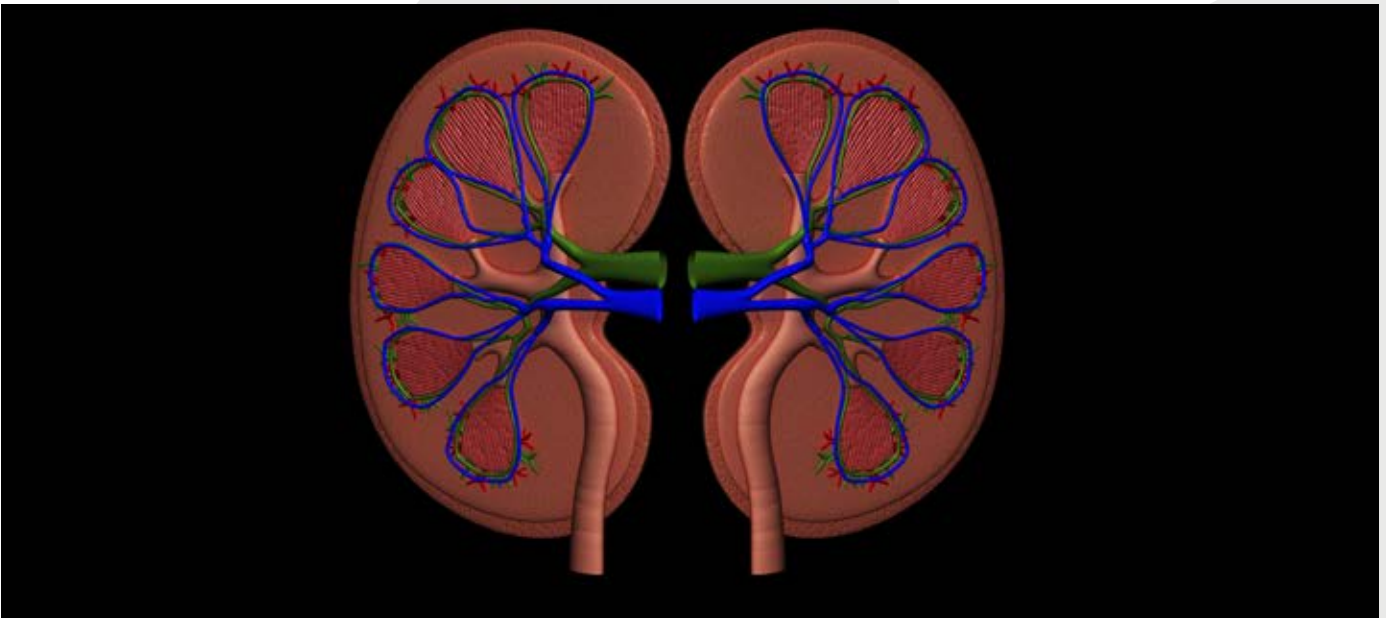
Som at få livet tilbage

Nyreforeningen varetager interesserne for nyre- og urinvejssyge, pårørende og donorer. Også her er fokus på at vejlede patienterne om, hvordan de kan leve med en kronisk sygdom. Lotte Christiansen, der bor i Horne ved Varde, blev nyresyg i 2001, lige før hun fyldte 40 år, under et ferieophold i Egypten. Nu hjælper hun andre nyresyge

og er med til at arrangere temaaftener og sociale arrangementer for dem.

FAKTA OM NYRESYGDOMME

Data fra Dansk Nefrologisk Selskabs Landsregister viser, at 2.067 patienter ved udgangen af 2017 var i aktiv behandling med hæmodialyse, 541 var i P-dialyse – står for peritonealdialyse, også kaldet posodialyse eller bughindedialyse – og 2.892 var transplanterede og blev fulgt i ambulatorier over hele landet. I 2017 blev 250 patienter transplanteret på landets tre centre.

- I vores bestyrelse og et korps af Nyreforeningens frivillige lægger vi stor vægt på at være der for patienterne og hjælpe dem med at bearbejde unyttige spekulationer. Da jeg selv blev nyresyg, var jeg i hæmodialyse de første måneder, og det var fint. Men efterhånden blev det en forbandelse. Derefter var jeg i P-dialyse, indtil bughinden holdt op med at fungere, og jeg blev transplanteret i januar 2013. Det var som at få livet tilbage, og jeg fik nyren fra min mand, siger Lotte Christiansen.

Hun er bestyrelsesmedlem i Nyreforeningen Sydvestjylland, der dækker det tidligere Ribe Amt og har cirka 200 medlemmer. På landsplan har patientforeningen cirka 5.500 medlemmer fordelt på 16 kredse.

Lea Jespersen
- sygeplejerske blandt nyresyge i over 30 år.

Den erfarne sygeplejerske

Sygeplejerske Lea Jespersen blev ansat i dialyseafdelingen på det daværende Odense Sygehus i 1985 uden at vide noget særligt om specialet på forhånd. Hun har gennemlevet en udvikling med fire udvidelser af kapaciteten fra 12 dialysepladser i de første år til nu 42 pladser på Odense Universitetshospital (OUH).

- Dialysepatienter ved meget om deres egen sygdom, fordi de kommer her så ofte, og det er på den måde en ret krævende patientgruppe. Vi skal som sygeplejersker være imødekommende, lyttende og også motiverende, idet vi også skal undervise i kost, væskerestriktioner og i at være kroniske patienter, siger Lea Jespersen.

Cirka 130 patienter fra Fyn, Vestsjælland og Sønderjylland er tilknyttet, og hun kender en stor del af dem. De møder til hæmodialyse tre til fem timer ad gangen tre-fire gange om ugen, og OUH nåede i 2018 op på godt 20.000 dialysebehandlinger, inklusive akutte behandlinger af patienter fra andre sygehuse.

- I mine mange år i specialet er der naturligvis sket en kæmpeudvikling i teknologien, og patienterne har det bedre efter dialysen, fordi behandlingen er blevet mere skånsom. Vi har rigtig mange dårlige patienter, der ofte har konkurrerende sygdomme, og den lægefaglige vurdering af, hvornår en behandling skal afsluttes, kan være svær, siger Lea Jespersen. ❀

DEN NEFROLOGISKE SYGEPLEJE

Nefrologiske Sygeplejersker bestående af cirka 170 medlemmer over hele landet udarbejdede i 2017 en sygeplejestrategi med udløb i 2020 og holder i efteråret et strategiseminar om den næste. En stor gruppe af sygeplejersker har været i specialet i mange år og er meget fagligt engagerede. De oplever, at det er forholdsvis nemt at rekruttere nye kolleger til dialyse, der ikke er så vagttungt, hvorimod sengeafsnit med overvejende akutte patienter kan have det sværere.

PIONERÅNDEN

er flyttet med til Dialysen i Kolding

Ved udgangen af november 2017 flyttede de to dialyseafdelinger på femte og sjette etage på Fredericia Sygehus, hvor der i 50 år havde været udført dialyse på nyrepatienter, til Kolding Sygehus.

Sygeplejerske Gitte Sønderskov kender sine patienter. En af dem er Laila Christensen.

Dermed sluttede en epoke, hvor den kendte modstandsmand, overlæge Jørgen Røjel, også inden for behandling af nyresygdomme var en sand stridsmand. Han fik sin dialyseafdeling i 1967 trods modstand fra Sundhedsstyrelsen, der ønskede behandlingen koncentreret i København og Aarhus.

- Vi har siden hele tiden haft en pionerånd og trang til at se fremad og udnytte nye muligheder inden for behand-

lingen, siger sygeplejerske Gitte Stegemejer Sønderskov, der har arbejdet inden for hæmodialyse i Fredericia og nu Kolding i 25 år.

De to afdelinger er nu samlet i én i Dialysen på Kolding Sygehus, hvor der fortsat bliver tænkt nye tanker for at gavne patienterne og gøre flere af dem i stand til at deltage i egen behandling.

- Jeg har i min funktion særlig fokus på at medinddrage og lære patienterne at tage del i behandlingen. Før var det groft sagt sygeplejersken, der bestemte, og patienten rørte ikke ved maskinen eller stak sig selv inden behandlingen. Det har vist sig, at jo mere patienten tager del i det, jo mindre fylder det i hverdagen, siger Gitte Sønderskov.

Patienter træner på særlige stuer

I de senere år har landets dialyseafdelinger motiveret stadig flere patienter til hjemmedialyse. I 15 år fra 2002 til 2017 foregik det i Fredericia inde på stuerne blandt andre patienter. I Dialysen i Kolding foregår det nu på to træningsstuer, den ene med fem pladser, hvor patienterne forberedes til selv at deltage i behandlingen, den anden med to pladser, hvor de lærer selv at foretage dialysen i hjemmet. Initiativet følger af et succesfuldt projekt, Gitte Sønderskov og kollegaen Lone Eriksen gennemførte i 2015-2016.

- Vi er seks sygeplejersker knyttet til træningsstuerne, og dermed får vi koncentreret en masse viden om at gøre patienterne mere aktive i behandlingen af deres sygdom. Mens vi har været i Kolding, har vi trænet ni op til hjemmedialyse – nogle af dem er i mellemtiden blevet transplanteret – yderligere tre er under træning til det, og der er venteliste. Det samme gælder den anden træningsstue, og den udvikling vil fortsætte, siger Gitte Sønderskov.

Det gør noget godt ved patienterne, at de er fortrolige med apparaturet til hæmodialyse og ved, hvorfor det giver lyd fra sig. Af i alt godt 80 hæmodialysepatienter udfører 12 selv behandlingen hjemme.

En af fordelene er, at de selv kan planlægge behandlingen, og derved kan de sætte antallet op fra tre om

ugen på sygehuset til mindst fem, hvilket gavner både helbredet og velbefindendet væsentligt. De får alt stillet til rådighed, maskine, apparat til at rense vandet derhjemme, øvrige remedier og medicin. Derudover betaler sygehuset strøm og vand.

Bedre og blidere behandling

På sygehuset foregår hæmodialysen i to hold, et tidligt kl. 7.45 og et kl. 15.00 seks dage om ugen. Patienterne kommer tre-fire gange om ugen, og behandlingen for mange af dem er livslang.

- Tidligere kom patienter ikke i dialyse, hvis de havde nået en bestemt alder, men nu er der ingen begrænsninger. Selve behandlingen er forbedret meget. Den kunstige nyre af plastmateriale, som blodet renses igennem, renses bedre og blidere, og der er også sket udvikling med koncentratet på maskinen, bikarbonat og væske med forskellige salte, der blandes med rent vand til diffusionen. Sammensætningen er bedre nu, siger Gitte Sønderskov.

Jørgen Røjels indsats var ikke forgæves. ❀

P-DIALYSE på vej ud af skyggen

P-dialyse er den mindst udbredte dialyseform. Den foregår i patientens eget hjem, enten manuelt to til fire gange daglig eller om natten med en dialysemaskine.

Mona Storm har arbejdet som sygeplejerske på Afdeling Y på OUH siden 1981 og har haft med både transplantationer og dialyse at gøre. Hun har mange års erfaring i P-dialyse og ser gerne, at den udbredes til flere patienter.

- Vi har i afdelingen fokus på at få ansat en nyresvigtsskordinator, som man har andre steder i regionen, og vi håber, at det kan få flere patienter til at vælge at blive behandlet i hjemmet. Vi har fordoblet antallet til knap 20 det seneste år, men har stadig forholdsvis færrest på P-dialyse i regionen. Vi har hidtil prioriteret hjemmehæmodialyse, og det er nu ændret til, at vi generelt søger at fremme hjemmebehandling, siger Mona Storm.

Muligt at passe job og skole

Patientgruppen til P-dialyse fordeler sig på dem, der ikke ønsker at køre til behandling på et sygehus, patienter, der ikke ønsker at blive stukket, og patienter, der ikke selv kan varetage behandlingen. Mange unge og nyrepatienter foretrækker at blive behandlet hjemme.

- Når børn får behov for dialyse, er det forældrene, der varetager behandlingen, der ofte foregår ved hjælp af en maskine om natten, og så kan de passe skole og fritidsaktiviteter. To tredjedele af vore patienter bliver behandlet om natten, og to tredjedele er mænd. Når behandlingen foregår hjemme, er det patienten selv eller en hjemmesygeplejerske, som står for den. Det kan også foregå på jobbet, siger Mona Storm.

Hun er i hyppig kontakt med kommunernes hjemmepleje, og hun tager ud i patienters hjem, hvor patienten får lagt et kateter til behandlingen. Kommunale sygeplejersker kan som regel ikke varetage dialyse – det er en sygehusopgave – men når de har fået fire timers undervisning fulgt af etablering af patienten, opfølgning og afslutning, er de i stand til at udføre behandlingen.

- Vores opgave er at undervise og vejlede dem, men vi slipper aldrig kroniske patienter, siger Mona Storm, der er ansat i Afdeling Y's ambulante enhed, daghospitalet.

Behandlingen bliver mere skånsom

Kendetegnende for sygeplejen for nyrepatienter er, at de bliver fulgt i et langt forløb, og at sygeplejersken kender sine patienter i mange år. Første gang kan patienten komme akut eller henvist af sin egen læge. Kendskabet til sygdommen er på det tidspunkt minimalt, men via nyrekurser og ved at deltage i egen behandling får patienter stor viden. På et tidspunkt kan det blive aktuelt med en transplantation eller dialyse.

Ligesom inden for andre medicinske områder, er der sket store forbedringer af behandlingen af nyrepatienter.

- Meget har ændret sig i de mange år, jeg har arbejdet med P-dialyse. Der er sket en stor udvikling inden for dialyseværker, der er blevet mere vævsvenlige at sprøjte ind i bughulen, så patienterne ikke mærker noget og ikke får skader i bughinden. Dialysemaskiner er blevet mere brugervenlige, og tilkoblingen af slanger er blevet bedre, siger Mona Storm. ❀

Efter 12 år med sin brors nyre måtte Jørgen Olesen i november 2018 atter transplanteres, denne gang med sin kone, Vibekes ene nyre.

HISTORIEN OM AFDELING Y

og en ny-transplanteret patient

Nyremedicinsk Afdeling Y på Odense Universitetshospital (OUH) behandler alle former for nyresygdomme, og det er et af tre steder i landet, som foretager nyretransplantationer. For voksne patienter dækker afdelingen Region Syddanmark, og når det gælder børnetransplantationer, er det hele Jylland og Fyn.

Sygeplejerske Nanna Bramming.

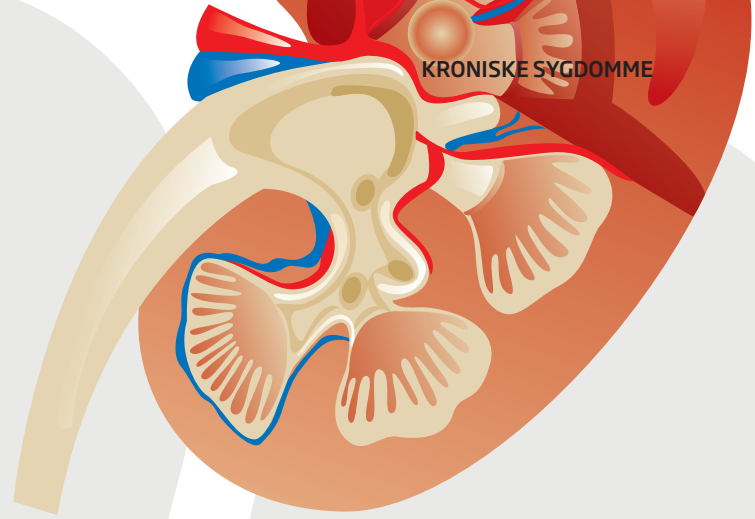
Sygeplejerske Nanna Bramming har arbejdet med transplantationer, lige siden hun blev ansat på afdelingen i 1982. Nyrepatienter følges i afdelingens ambulatorium, og alle nye tilbydes et orienteringskursus, hvor hun og hendes kolleger underviser dem i sygdommen og i at

håndtere en kronisk sygdom. Senere følger et dialyse- og et transplantationskursus, afhængig af hvilken behandling patienten eventuelt siger ja til.

- Transplantation kommer på tale, hvis man har en kronisk nyresygdom, der er langsomt fremadskridende. Det kan være patienter, der i forvejen er i dialyse og har helbredet til en transplantation, og vi vil også gerne have, at de bliver transplanteret før dialyse. Vi forbereder dem på scenarierne på kurser, siger Nanna Bramming.

Patienter i alle aldre

Transplantationer har ingen alder. En 40-årig kan være så hårdt angrebet af andre sygdomme, for eksempel diabetes, at en operation ikke er mulig. Modsat kan en 75-årig være i så god form med hjerte og kredsløb, at det giver mening at give en ny nyre. Inden hver transplantation gennemføres et fast program over tre dage i ambulatoriet med helbredstjek for at sikre, at patienten ikke fejler noget, der kan forværres ved indgrebet.

- Som med al anden behandling er det et personligt valg. Nogle vil gerne vente lidt, hvis de for eksempel er under uddannelse. Andre har det godt med dialysebehandling og vil ikke løbe den risiko, der er forbundet med en transplantation. Hos nogle transplanterede vil der ske afstødning, for hvis det ikke forekom, ville vi generelt give for meget immundæmpende medicin, siger Nanna Bramming.

Netop de mange slags immundæmpende medicin, der har langt færre bivirkninger i forhold til før, og muligheden for at monitorere patienter nøjagtigt, så den rette type og dosis kan gives, er et af de store fremskridt i behandlingen af nyresyge. Tidligere blev der givet meget binyrebarkhormon, der hæmmer knoglevæksten.

Mangel på donorer

Afdeling Y på OUH gennemførte i 2018 cirka 60 nyretransplantationer efter 80-90 hvert af de foregående år, der var travle og nedbragte ventelisten pænt. Den store flaskehals er at skaffe donorer, der fordeler sig på raske, ofte nærtstående personer, der donerer en nyre, eller afdøde organdonorer i Norden. I modsætning til tidligere er blodtypen ikke afgørende.

Ventetiden på en nyretransplantation kan være fra få dage til over 10 år med et gennemsnit på omkring tre år. En ny nyre er oftest værd at vente efter.

Efter langt de fleste transplantationer går den nye nyre i gang, og nogle nyopererede tisser store mængder, helt op til 15 liter, men med store variationer. De første døgn efter transplantationen opleves som urolige, fordi personalet konstant observerer, hvordan nyretal og andre parametre udvikler sig. Går alt som planlagt, kan patienten være udskrevet efter en uge.

Nær familie ofrede sig

En af de nyligt transplanterede er Jørgen Brorsen Olesen, der i november for anden gang fik en ny nyre. Første gang var i 2006, da hans storebror, Knud, donerede en nyre, og denne gang kom nyren fra hustruen, Vibeke.

Min bror og min kone er de sande helte - og så Afdeling Y.

- Min bror og min kone er de sande helte - og så Afdeling Y. Vibeke syntes nok, jeg - sagt med et glimt i øjet - var ved at blive lidt kedelig at være sammen med. Efter det blev muligt for ikke nært beslægtede at donere, har hun altid sagt, at hun ville udredes, hvis det blev nødvendigt. Gennem de 12 år, min brors nyre har virket, har jeg haft et JJ-kateter. Midt på sommeren 2018, under et af de

cirka tre årlige skift, lykkedes det ikke at anlægge et nyt kateter, og det blev nødvendigt med et nefrostomi. Efter godt et halvt år med meget bøvvl i form af blærebetændelse, infektioner og stadig dårligere nyrefunktion, blev det desværre aktuelt at tage imod Vibekes generøse tilbud, siger Jørgen Olesen, 61 år.

Han blev transplanteret 27. november 2018, men der opstod væske i operationssåret, der var sprunget op indvendigt, og han måtte genopereres 21. december for at få fjernet væske og lagt dræn ind. Det var et antiklimaks lige op til jul, men nu er alle slanger i form af nefrostomi, JJ-kateter og dræn fjernet, og landmanden fra Gørding øst for Esbjerg en meget tilfreds transplanteret.

- Transplantation er den ultimative behandling. Nu er mange, men ikke alle, så heldige at have så gode mennesker omkring sig, at de kan få doneret en ny nyre. Jeg måtte ikke lave noget de første otte uger efter den seneste operation. Hvis man tager min alder i betragtning, og at jeg er under indflydelse af medicin, kan jeg leve en ret normal hverdag. Dog bliver jeg før træt, end jeg ellers ville have gjort, siger Jørgen Brorsen Olesen.

Landbruget droslet ned

Vibeke og Jørgen har drevet landbrug i 36 år, men gården med 90 hektar, kødkvæg og planteavl er solgt pr. 1. april, og en mindre naboejendom er købt. Han blev transplanteret første gang som 49-årig, og da blev de 70 malkekøer og mælkekvoten solgt. Men han har ikke været i dialyse siden den gang i 2006.

Som dreng blev han behandlet på Rigshospitalet, fordi der var afløbshindringer fra nyre til blære. Siden havde han ikke problemer i 30 år, indtil han som 40-årig begyndte at tage længere tid til at restituere efter at have spillet håndbold og fodbold og havde for højt blodtryk. Blodprøver viste, at nyrefunktionen var svækket, og han fik udvidet prostata for at få bedre flow.

Vibeke og Jørgen Brorsen Olesen kan blive boende i det nuværende stuehus indtil udgangen af 2020. Inden da har de planer om at bygge et nyt hus. Livet går videre. ❀

ÅRETS FAGDAG 2019

- større, bedre og anderledes

Reserver allerede nu **torsdag den 24. oktober** og glæd dig til en inspirerende dag på Innovationsfabrikken i Kolding. Dørene er åbne for alle Kreds Syddanmarks medlemmer.

Jan Villumsen

Kreditschef Jan Villumsen fortæller: Vi har udviklet vores årlige fagdag, så vi kan slå lidt større brød op i år. At vi har henlagt arrangementet til Innovationsfabrikken betyder dels, at der er plads til flere, dels at vi har rådighed over lokaler i flere

forskellige størrelser. Dermed kan vi tilbyde flere workshops, oplæg, foredrag og udstillinger samtidig. Med andre ord får vi både plads og inspirerende omgivelser, hvor vi kan tænke bredere og anderledes.

Dagen bliver et mix af workshops, udstillinger, gruppeoplæg og foredrag for alle deltagere. Foreløbig har vi skemalagt et oplæg om digitalisering, og hvad den betyder for relationen mellem patienter og personale. Et andet indlæg bliver med sygeplejerske og professor ved Aalborg Universitet, Erik Elgaard Sørensen, der handler om "fundamentals of care", kvalitet i sygeplejen – italesættelse, fastholdelse og udvikling.

De faglige selskaber er inviteret

Vi har indbudt samtlige faglige selskaber til at medvirke med oplæg eller workshops. Fem selskaber har allerede givet tilsagn, og vi håber på, at endnu flere har lyst til at bidrage.

Et andet nyt tiltag er tilmeldingen til workshops. I år er der nemlig frit valg blandt alle aktiviteter, så længe der er plads. Når alle stole er fyldt, kan man enten vælge at stå op eller finde en anden interessant workshop.

Vi indlægger naturligvis pauser mellem aktiviteterne, så man kan nå en kop kaffe og en snak inden næste program-punkt. Det bliver garanteret livligt, og det er kun godt.

Vi planlægger også en udstilling med posters, som både kan være fra de faglige selskaber og fra sygeplejersker, eksempelvis de der gennem de sidste år har haft posters med på ICN-konferencerne. Vores ønske er at skabe rum for mangfoldighed, så deltagerne hele tiden har mulighed for at fordybe sig – også selvom der er pause fra det øvrige program.

Ingen generalforsamling i år

I en årrække har vi haft tradition for at holde generalforsamling i forlængelse af fagdagen. Sådan bliver det ikke i 2019. Dansk Sygeplejeråds kongres har besluttet, at der i fremtiden skal holdes generalforsamlinger hvert andet år. Til gengæld overvejer vi at give deltagerne mulighed for at netværke, hygge og knytte kontakter på kryds og tværs, når det faglige program er slut. Måske hyrer vi et orkester eller et andet kulturelt indslag til at krydre med, og sørger for lidt at spise og drikke.

Planlægningen foregår løbende, så vi er ikke helt i mål endnu. Sikker er det, at det bliver en dag fyldt med inspiration og hyggeligt samvær, slutter kreditschef Jan Villumsen. ❀

Kredsen fordeler midler til

FÆLLESSKABET PÅ DIN ARBEJDSPLADS

For snart tre år siden satte Dansk Sygeplejeråd gang i et storstilet udviklingsprojekt, Sammen om DSR, hvis formål er at bringe organisationen tættere på medlemmerne og øge deres indflydelse.

Det er op til kredsene at udmønte det regionalt og lokalt og skabe, hvad der betegnes som handlekraftige fællesskaber. I disse bestræbelser spiller tillidsrepræsentanten (TR) på den enkelte arbejdsplads en central rolle, og Kreds Syddanmark har spillet ud med en kontant håndsrækning for at få noget til at ske.

- Hvordan får vi koblet at komme tættere på sygeplejerskerne på arbejdspladserne og samtidig understøtte TR's muligheder for at skabe noget, der styrker fællesskabet og sammenholdet? Vi er i den gunstige situation, at vi i kredsen har et økonomisk råderum, så vi er i stand til at kanalisere penge ud til faglige og organisatoriske aktiviteter i bred forstand på arbejdspladserne, siger kredsformand John Christiansen.

Alle arbejdspladser kan få midler

Som en nyskabelse på kreds niveau har Kreds Syddanmarks bestyrelse øremærket 700.000 kr. til formålet. Arbejdspladser, store og små, kan få et grundbeløb, og derudover fordeles et beløb pr. medlem. På arbejdspladser med et TR-kollegium vil det have rådighed over midlerne, og de forholdsvis få arbejdssteder, hvor der ikke er en TR, vil kunne søge kredsen direkte. Alle skal have mulighed for at få del i midlerne.

- Der er tale om en forsøgsperiode for at sikre større indflydelse, mere sammenhæng og et mere levende medlemsdemokrati. Målet er at skabe nye rammer om at være Sammen om DSR på den enkelte arbejdsplads. Jeg håber, midlerne bliver brugt i år, så vi kan evaluere og tage stilling til, om vi skal gøre det igen, siger John Christiansen.

Kreds Syddanmark har i forvejen en ambitiøs strategi om at tilbyde medlemmerne faglige og sociale arrangementer mindst en gang om måneden. Den vil blive videreført uformindsket, nu suppleret med aktiviteter funderet på den enkelte arbejdsplads.

Tag en snak med din TR

Din TR har fået en økonomisk ramme til formålet, og hvis du har ideer eller inspiration til, hvad pengene kan bruges til, så tag en snak. Har du kommentarer til, hvordan DSR prioriterer indsatsen for medlemmerne på kreds niveau, er du velkommen til at kontakte kredsformand John Christiansen, jc@dsr.dk.

DSR's kongres har besluttet, at der i fremtiden holdes generalforsamling i kredsene hvert andet år, i lige år. Det åbner for, at der i løbet af efteråret holdes fire arrangementer spredt i Kreds Syddanmark, hvor kredsbestyrelsen kommer tættere på arbejdspladserne. Du kan senere læse mere på kredsens hjemmeside. ✿

Gitte er NIGHTINGALE PÅ SØEN

Da Gitte Ege Møller valgte at tage orlov fra sit job på Kolding Sygehus, endte hun i noget helt andet. Hun trives nu som medic på en gasplatform på Nordsøen, hvor opgaverne spænder vidt.

Gitte Ege Møller

Forestil dig et stort monstrum af stål med et virvar af rør, tårne, trapper og mænd i kedeldragter godt 200 kilometer ude i Nordsøen. Du er der 14 dage ad gangen, og du har mange opgaver ud over at være sygeplejerske – eller medic, som det hedder i olieverdenen.

Scenen for sygeplejerske Gitte Ege Møller er ændret dramatisk, siden hun i august forrige år tog orlov fra sin faste stilling som anæstesisygeplejerske på Kolding Sygehus. Siden september 2017 har den faste arbejdsadresse været Tyra Vest, der er en del af det store gasfelt i den danske del af Nordsøen.

- Jeg havde lyst til at prøve noget andet og tog en norsk autorisation. Min plan var at arbejde freelance. Men en tidligere kollega fra skadestuen i Kolding arbejder på en platform, og hun mente, at der vil komme en stilling. Jeg var igennem samtaler og test hos Maersk Oil og fik jobbet som medic på Tyra Vest, siger Gitte Ege Møller.

Her kan hun bruge de 12 års erfaring fra skadestuen suppleret med et par år på intensivafdeling i Kolding. Udlængslen har hun tidligere fået styret med ophold i USA og Grønland.

En venlig mandeverden

Efter fire-fem dage med kurser i sikkerhed og førstehjælp – en af prøvelserne var at redde sig ud af en styrtet helikopter under vand – var hun klar til den første tur på Nordsøen med introduktion til en ny verden. Programmet stod på i tre dage, inden helikopteren bragte hende i land.

- Jeg havde forventet at ende i et rigtigt mandemiljø på godt og ondt, men blev mødt af meget ordentlighed og styr på tingene. Jeg følte mig straks som en del af det lille samfund. Alle var og er fortsat meget hjælpsomme. Men det er en mandeverden, uden at det på nogen måde er mere lummert, end man selv ønsker. Vi er professionelle, siger Gitte Ege Møller.

Jeg havde forventet at ende i et rigtigt mandemiljø på godt og ondt, men blev mødt af meget ordentlighed og styr på tingene.

Hun sammenligner sin nye arbejdsplads med en blikdåse, men indholdet fejler ikke noget. Mandskabet om bord er sammen 24/7 i to uger ad gangen, og sammenholdet er stærkt. Beboelsen er indrettet med små kamre, et hyggeligt opholdsrum, sauna og træningsrum. En af kokkene er en kvinde, og de få øvrige kønsfæller er stewardesser, der tager sig af rengøring og hjælper i køkkenet.

Siden Gitte Ege Møller var til samtale og blev ansat hos NorSea Group, der servicerer olie- og gasselskaberne på Nordsøen, er ejerskabet af hele den danske olieforretning skiftet fra Maersk Oil til den franske gigant, Total. Holdet på Tyra Vest er på cirka 60 ad gangen ledet af en platformschef og med et hierarki af jobbetegnelser, der ikke kendes på land.

Fra sår til stress

Det veludstyrede hospital med et leje og en seng har dagligt åbent fra kl. 8.00 til 20.00, og det er rygraden i Gitte Ege Møllers dagligdag.

FAKTA:

Gitte Ege Møller
Medic
NorSea Group
Tyra Vest, Nordsøen

Gitte Ege Møller som ildsluger - eller også er det flaring, afbrænding af overskydende gas af hensyn til sikkerheden.

- Her kan folk komme og tale, hvis de er syge eller er kommet til skade. Jeg behandler små og større skader, og hvis de har ondt i maven, har hoste, forkølelse, ondt i bevægeapparatet eller hudirritation, tager jeg mig også af det. Stresshåndtering indgår ligeledes. Det er af hensyn til sikkerheden vigtigt, at man har hovedet med på arbejde, siger Gitte Ege Møller.

I sit arbejde må hun hele tiden tage i betragtning, at der er mindst to timer med en helikopter til land, og det er længe, hvis en sygdom udvikler sig. Hun skal vurdere, om en forstuvning er alvorlig nok til, at den pågældende skal sendes i land til røntgen. Der kan også opstå hjerte-problemer på havet, og sker det, er medic i tæt kontakt med de vagthavende læger på Sydvestjysk Sygehus, MAT-teamet, der kan vejlede og ordinere medicin.

En del af beredskabet

Gitte Ege Møller har også ansvaret for at uddanne førstehjælpere og bårehold, og hun indgår i beredskabsplanen med en ugentlig øvelse, så brandhold, evakueringsofficerer, livbåds-kaptajner og andre nøglemedarbejdere kan agere i en nødsituation. Som medic er hun Incident Free Ambassador og rollemodel for sikkerhedskulturen på platformen. Alle ved, at en lille fejl på en farlig arbejdsplads kan blive fatal for alle om bord. Sikkerhed gennemsyrrer alt.

- Sygeplejefagligt bliver jeg ikke udfordret hver dag. Det er grundlæggende sunde mennesker, jeg er omgivet af, og det er nærmest utroligt, hvor lidt de kommer galt af sted. Jeg har mere tid end på en sygehusafdeling i land og kan fordybe mig i fysiologiske emner, holde viden ajour og forberede kurser, siger Gitte Ege Møller, der selv har taget kurset Advanced Medical Life Support (AMLS).

Savnet af familie og kolleger

Til arbejdet hører også at tage vandprøver hver morgen, tjekke hjertestartere og førstehjælpsstationer en gang om ugen – og at være til rådighed. Ligesom i land træk-

ker en sygeplejerske på sin evne til at favne alle, en slags søens Nightingale, som hun selv udtrykker det.

Gitte tager initiativ til at fejre fødselsdage, laver kakao, når der er koldt ude på dækket, og hun står for en række events og konkurrencer, der bryder et monotont liv langt hjemmefra. Dart og Wii i julen, Royal Fun (i stedet for Royal Run), madtemaer, yoga og musik. Selv er hun saunagas-mester. Man kan faktisk more sig uden alkohol, for det er bandlyst.

- Som sygeplejerske er jeg alene derude, og jeg kan savne kolleger. Jeg har fri tre uger ad gangen, og så tager jeg tre-fire arbejdsdage, to nætter eller fire hverdage på Kolding Sygehus, også for at holde anæstesen ved lige. Bagsiden ved jobbet er, at man er hjemmefra i 14 dage, især for dem med små børn. Til gengæld har man tre uger sammen, når man har fri. Du skal være indstillet på at gå glip af sommeraftener på terrassen og fester, og vejret kan også spænde ben om fredagen, når vi skal hjem, siger Gitte Ege Møller, 54 år.

Jobsikkerheden er heller ikke som på land. Tyra Vest bliver nedlagt sidst på året, fordi hele gasfeltet skal genopbygges, og Gitte ved ikke, om hun som kontraktansat ender i dansk eller norsk sektor. Det bekymrer hende ikke særligt.

I land er Christiansfeld

Baglandet på et nedlagt landbrug i Aller ved Christiansfeld består af ægtemanden Mikael, der er portør, Amalie på 18 år, som bor hjemme, og Michelle, 24 år, der er taget til New Zealand under sin uddannelse til kemiingeniør.

Gitte Ege Møller elsker naturen, hvad enten det er med 360 graders udsigt på Nordsøen, eller derhjemme ved Lillebælt. Familien sejler om sommeren, tager på ture til Italien og andre feriemål, og når hun er selv, er hun optaget af yoga, mindfulness og en tur i træningscentret. ❀

Kredsformand John Christiansen i engageret dialog med TR'er og medlemmer.

Medlemmer gav kredsens EN PÅ SELVFORSTÅElsen

Mange sygeplejersker meldte sig til at sige deres mening ved kvartalsmøder for tillidsrepræsentanter i fire byer i kredsens. Læs om kredsformandens og to sygeplejerskers indtryk.

John Christiansen

Som medlem er du den vigtigste inspirationskilde til, hvordan Dansk Sygeplejeråd skal prioritere og tilrettelægge sin indsats. Derfor vil din kreds så gerne have dig i tale og lytte til, hvad du har på hjerte.

Det var i let omskrevet form baggrunden for, at kredsformand John Christiansen i december gav alle Kreds Syddanmarks medlemmer mulighed for at melde sig til at deltage i et panel ved de kvartalsvise møder med tillidsrepræsentanter.

- Jeg var på forhånd lidt spændt på, hvor mange der ville tage imod invitationen. Vi skulle bruge fem sygeplejersker til hvert af fire møder, og der meldte sig det dobbelte, fra relativt nyuddannede og specialiserede sygeplejersker med meget erfaring og ledere på flere niveauer. Nogle blev så indhentet af virkeligheden på deres arbejdsplads med arbejdstidstilrettelæggelsen og tiden til det hele, og blev forhindrede i at deltage, siger John Christiansen.

Han deltog i alle fire møder i Fredericia, Esbjerg, Odense og Rødekro, og selv om de forløb forskelligt emnemæssigt, fik han masser af indtryk og inspiration med sig ved først og fremmest at lytte. Deltagerne fik forud for møderne en hjemmeopgave med at pege på, hvad der fungerer godt i kredsens eller på arbejdspladsen, og hvad de savner og gerne vil have mere af.

- Det fungerede som en minitilfredsundersøgelse, og svarene spændte vidt. Vi blev bekræftet i, at medlemmerne er tilfredse med udbuddet af faglige og sociale arrangementer, at TR er tæt på, og at vi er der, når det brænder på. Medlemmer kan også godt lide at modtage Kredsløbet. Der var en stribe eksempler på noget, der virker, siger John Christiansen.

- Det fungerede som en minitilfredsundersøgelse, og svarene spændte vidt.

Ønske om alenetid med TR

På minus- eller mangelsiden var der også en række punkter. En af deltagerne vidste ikke, hvem hendes TR var, da hun begyndte i jobbet. Der var interesse for alenetid sammen med TR, så man kan tale fortroligt, hvilket kan kobles med TR-vilkår på arbejdspladserne i almindelighed.

- Der var også et ønske om at kunne følge med i de ofte lange forhandlingsprocesser om stort og småt i relation til arbejdspladsen, som kredsen deltager i. Vi har den arbejdsrytme, at så længe vi forhandler, siger vi ikke ret meget. Men inputtet giver stof til at overveje, hvordan vi skal kommunikere, hvordan vi skal delagtiggøre medlemmerne og synliggøre vores arbejde mere, og hvordan vi uddanner TR. Måske skal vi overveje læring via webinarer, så man ikke behøver at være til stede fysisk, eller bruge andre teknologier, hvor det giver mening, siger John Christiansen.

Nogle af sygeplejerskerne i panelet deltog hele dagen og fik et kig ind i maskinrummet, blandt andet med kredsformandens peptalk til TR om den kommende sundhedsreform.

Jette Mogensen:
Brug AMiR'er mere.

- Jeg har været i gamet i så mange år, at jeg synes, jeg har noget at byde ind med. Mange steder har man færre TR, fordi der er omstruktureret med større områder, og jeg synes, DSR skal bruge AMiR mere taktisk og i et tættere samarbejde med TR. Det er lidt grotesk, at når arbejdsgivere har svært ved at rekruttere, så taler man om arbejdsmiljø, og ellers prioriterer man det ikke, siger Jette Mogensen.

Hun bifalder, at DSR har gjort 2019 til arbejdsmiljøår, for aldrig har hun oplevet så mange kolleger gå ned med stress og andre lidelser relateret til de arbejdsforhold, de bliver budt.

Når man er ansat i en kommune, er det ekstremt frustrerende, at politikerne på Christiansborg bestemmer, hvad kommunerne må bruge penge på.

- Som sygeplejersker arbejder vi mere med etik end andre grupper, vi samarbejder med, og man bliver følelsesmæssigt hårdere ramt, når man ikke har mulighed for at udføre sit arbejde ordentligt. Når man er ansat i en kommune, er det ekstremt frustrerende, at politikerne på Christiansborg bestemmer, hvad kommunerne må bruge

penge på. Jeg har ikke noget at bebrejde min kommune, siger Jette Mogensen.

Hun gik fra mødet og paneldebatten i Fredericia med en god fornemmelse. Det er grundlæggende en god idé at invitere menige medlemmer indenfor.

Gyrit Poulsen:
DSR må gerne være mere synlig.

fredse med, og det gavner ikke DSR, hvis de bare snakker indbyrdes om det. Nogle tror, at DSR kan udrette mere, end det egentlig kan. For eksempel blev der for mange år siden lavet grundlæggende ting, som hindrer, at vores løn stiger så meget, som vi kunne ønske os, siger Gyrit Poulsen.

- Jeg har efterhånden været medlem i nogle år og synes, DSR skal være den bedste udgave af sig selv. Man hører i dagligdagen, hvad folk er utilfredse med, og det gavner ikke DSR, hvis de bare snakker indbyrdes om det.

Hun er selv opsøgende over for viden og arrangementer, men ved også, at mange kolleger ikke er bevidste om de mange gode initiativer, deres fagforening tager, og at formand Grete Christensen faktisk er meget synlig i medier. Derudover tænker mange ikke DSR, når de er i kontakt med deres TR. De opfatter hende mere blot som en del af arbejdspladsen.

- Der sidder nogle tilbage, som ikke opdager alt det gode, DSR faktisk gør. Jeg synes, det er synd. Med det arbejdsliv, vi har, er DSR's hjemmeside ikke det første, vi går ind på, når vi kommer hjem. Så vinder sofaen, siger Gyrit Poulsen, der er glad for kredsens initiativ til at invitere flere sygeplejersker med til kvartalsmøder.

Kredsformand John Christiansen oplyser, at det er første gang, konceptet med at invitere alle medlemmer bredt afprøves – men næppe sidste gang.

- Det er en god forstyrrelse af vores selvforståelse i kredsen, siger John Christiansen. ❀

Malene Mikkelsen,
chefkonsulent

HVAD SKER DER MED DIN LØN

den 1. april 2019?

I forbindelse med OK18 blev der forhandlet en lønregulering, som udmøntes den 1. april 2019. Nedenfor er beskrevet de væsentligste aftalte ændringer for sygeplejersker i basisoverenskomsten for henholdsvis Danske Regioner og Kommunernes Landsforening:

LØN OG PENSION - Danske Regioner

- ❖ Erfaringstillægget fra 10 år på baggrund af grunduddannelsen som sygeplejerske bliver (31.3.2018-niveau):
For ikke-ledende sygeplejersker: 15.850 kr.
For specialuddannede sygeplejersker: 22.533 kr.
- ❖ Der indføres et funktionstillæg til sygeplejersker ansat på visse medicinske sengeafsnit og akutmodtagelser på 8.820 kr. (31.3.2018-niveau). Den konkrete udmøntning af tillægget drøftes med Danske Regioner. Når det er afklaret, hvilke afdelinger det drejer sig om, vil din lokale TR få besked
- ❖ Pensionsprocenten for ikke-ledende sygeplejersker stiger til 13,55%.
- ❖ Pensionen af særydelser stiger fra 2% til 3,75%.

LØN OG PENSION - Kommunernes Landsforening

- ❖ Der indføres et erfaringsstillæg til sygeplejersker fra 10 års anciennitet på 6.250 kr. (1.1.2006-niveau). Tillægget gives ikke til sundhedsplejersker og sygeplejersker med specialuddannelse.
- ❖ Tillæg til sundhedsplejersker og sygeplejersker med specialuddannelse:
0-4 års erfaring: 6.900 kr. (1.1.2006-niveau)
4 + års erfaring: 15.000 kr. (1.1.2006-niveau)
Tillæggene gives til alle med en specialuddannelse, uanset relevans for stillingen og lønforløb
- ❖ Tillæg for aftenarbejde forhøjes fra 27% til 30%
- ❖ Tillæg for natarbejde forhøjes fra 32,5% til 35%
- ❖ Tillæg for arbejde om lørdagen forhøjes fra 28% til 30%
- ❖ Pensionsprocenten for ikke-ledende sygeplejersker stiger til 13,84% (ekskl. fritvalgstillæg) og 14,18% (inkl. fritvalgstillæg)
- ❖ Pensionen af særydelser stiger fra 3% til 5%.